

Міжнародний досвід вирішення конфлікту

анотований бібліографічний список
2020. – Вип. 2 (11 - 20 січня). – 8 с.
(<http://nplu.org/article.php?id=423&subject=3>)

Книги, статті з наукових періодичних і продовжуваних видань

1. **Віднянський С. Початок "Другої імперіалістичної війни" та "українське питання": деякі дипломатичні, політичні, воєнні аспекти /** Степан Віднянський, Валерій Грицюк, Олександр Лисенко // Укр. іст. журнал. – 2019. – № 5. — С. 4-24. *Розглянуто витоки й початок Другої світової війни, причини якої генетично пов'язані насамперед із недосконалим світовим устроєм, що склався у вигляді Версальсько-Вашингтонської системи міжнародних відносин за підсумками Першої світової війни. Унаслідок цього, а також світової економічної кризи 1929–1933 рр. у багатьох країнах Європи було встановлено авторитарні, військово-диктаторські й тоталітарні режими, які втягнули континент у воєнно-політичну кризу 1930-х рр., а потім і людство – у Другу світову війну. Акцентовано увагу на значенні та наслідках Мюнхенської угоди 1938 р., пакту Молотова – Ріббентрона 1939 р. в історії війни, контраверсійних оцінках цих подій у сучасній історіографії, дискусіях щодо дати початку конфлікту, а також на підготовці та розгортанні Німеччиною і СРСР воєнних дій проти Польщі.* Текст: http://resource.history.org.ua/publ/UIJ_2019_5_3

Статті з періодичних видань

2. **А. К. Меркель і Путін у Москві говорили про Донбас / А. К.** // Газета по-українськи. — 2020. — 16 січ. (№ 3). — С. 7. *Йдеться про те, що канцлер Німеччини Ангела Меркель 11 січня відвідала Москву та зустрілася з російським президентом Володимиром Путіним. Зазначено, що візит почався з особистої бесіди, а далі приєдналися делегації двох країн, вони обговорили події в Україні, Ірані та Сирії. Наголошено, що війну на Донбасі російський президент знову назвав внутрішнім*

конфліктом, а українську владу — відповідальною за її припинення. Мовляв, допоможе "діалог із людьми, які там живуть" і закріплення особливого статусу Донбасу в Конституції.

3. **Белоколот О. Американсько-іранський озброєний мир /** Олег Белоколот // Дзеркало тижня. — 2020. — 11 – 17 січ. (№ 1277). — [Електронні дані]. *Йдеться про те, як Іран впливає на внутрішньополітичний порядок денний США. Зазначено, що світ напружено спостерігає за розвитком протистояння між США та Іраном. З двостороннього формату воно вже перейшло на глобальний рівень. Зауважено, що нинішня адміністрація США наразі явно не бажає великої війни на Близькому Сході, адже це вкрай дорого і навряд чи сподобається майбутнім виборцям (62 і 59 % американців критично оцінюють війни в Іраку та Афганістані, відповідно, з точки зору співвідношення витрат і результатів).*

Текст:

https://dt.ua/international/amerikansko-iranskiy-ozbroyeniy-mir-335492_.html

4. **Дикий Є. Кремль продовжує злочини Радянського Союзу /** Євген Дикий // Газета по-українськи. — 2020. — 16 січ. (№ 3). — С. 12. *У статті ветерана АТО Євгена Дикого йдеться про те, що 13 січня святкує День захисників свободи Литовська Республіка, яка здобула незалежність практично одночасно з Україною, однак Литва давно повноправний член Євросоюзу та НАТО, валовий внутрішній продукт на душу населення більший за український ушестеро, а за рейтингом легкості ведення бізнесу — Литва у першій двадцятці країн. Зазначено, що проти Литви задіяли такі самі механізми "гібридної війни", що й проти України, мовчать поки що лише гармати.*

Текст: https://gazeta.ua/articles/comments-newspaper/_kreml-prodovzhuye-zlochini-radyanskogo-soyuzu/947170

5. **Единственное, что смог сделать пилот, – направить самолет к футбольному полю, а не к жилому району // Факты и коммент.** — 2020. — 9 – 15 янв. (№ 1). — С. 1, 2. *Подано інформацію про падіння українського "Боїнга-737" компанії МАУ під Тегераном 8 січня*

2020 року. Зазначено, що авіакатастрофа, яка забрала життя 176 людей, серед яких 11 українців, стала наймасштабнішою в історії України. Висвітлено подробиці та можливі причини трагедії, що сталась у період загострення політичної ситуації в регіоні, зокрема, під час обстрілів іранськими ракетами американських військових баз в Іраці, які відбулись у ніч катастрофи. Наведено коментарі Президента України Володимира Зеленського, Прем'єр-міністра України Олексія Гончарука, секретаря РНБО України Олексія Данилова та ін.

6. Зеленський В. Звернення Президента України щодо ситуації зі збиттям «Боїнга-737» в Тегерані / Володимир Зеленський // Уряд. кур'єр. — 2020. — 14 січ. (№ 6). — С. 2. *В своєму зверненні Президент України Володимир Зеленський проінформував про ситуацію навколо збиття українського "Боїнга-737" в Тегерані, зокрема повідомив, що керівництво Ісламської Республіки Іран визнало факт збиття українського літака та свою провину в авіакатастрофі. Глава держави високо оцінив роботу українських експертів в Ірані, які "працювали та продовжують працювати самовіддано, ретельно й цілодобово". Володимир Зеленський запевнив, що винні в убивстві громадян України будуть притягнені до відповідальності, а уряд надасть фінансову допомогу родинам загиблих, а також також всіляко сприятиме отриманню ними компенсацій від перевізника, страхових компаній та Ісламської Республіки Іран.*

Текст:

<https://ukurier.gov.ua/uk/articles/zvernennya-prezidenta-ukrayini-shodo-situaciyi-zi-/>

7. Їжак О. Іранська ядерна угода Трампа / Олексій Їжак // Дзеркало тижня. — 2020. — 11 – 17 січ. (№ 1277). — [Електронні дані]. *Йдеться про те, що загострення американо-іранських відносин останніх місяців із нереалізованими натяками на масштабну війну в регіоні призвело до передбачуваного звернення Ірану до теми ядерної зброї. Форма, в якій це було зроблено, і отримана Іраном відповідь свідчать, що*

сторони схильні домовлятися. Текст: <https://dt.ua/international/iranska-yaderna-ugoda-trampa-335698.html>

8. **Кованда А. Україні вигідне перемир'я між США та Іраном** / Ангеліна Кованда // Газета по-українськи. — 2020. — 10 січ. (№ 2). — С. 5. *Йдеться про те, що ввечері 2 січня США ліквідували іранського генерал-майора Касема Сулеймані та заступника командувача Сил народної мобілізації Іраку Абу Махді аль-Мухандіса. За допомогою дрона американські військові трьома ракетами поцілили у дві машини, що виїжджали з аеропорту в іракському Багдаді. Зазначено, що 9 січня Дональд Трамп у зверненні до американської нації заявив, що не йтиме на загострення з Іраном. Зауважено, що на Україну ця ситуація могла би вплинути, якби конфлікт між США й Іраном затягнувся. Тоді Америка витратила б великі ресурси на його вирішення, фокус уваги змістився й Україна випала б із нього. Та зараз, коли сторони начебто йдуть на мирову, Україні не варто перейматися, бо США їй допомагатимуть.* Текст: https://gazeta.ua/articles/comments-newspaper/_ukrayini-vigidne-peremirya-mizh-ssa-ta-iranom/946324

9. **Козлов І. Тегеран нанес масированный ракетный удар по американским военным в Ираке** / Ігорь Козлов // Факты и коммент. — 2020. — 9 – 15 янв. (№ 1). — С. 3. *Повідомлено про ракетну атаку, здійснену Іраном у ніч на 8 січня 2020 року, по двох військово-повітряних базах на заході Іраку, що використовуються американськими військовими та їх союзниками по НАТО й антитерористичній коаліції. Зазначено, що ракетний удар по американських базах став відповіддю Ірану на ліквідацію впливового генерала Касема Сулеймані. Наголошено, що ліквідація іранського генерала, здійснена за особливим наказом Дональда Трампа, погрожує викликати масштабнішу війну на близькому Сході.*

10. **Крамарчук О. Україна стане операційним партнером НАТО в Іраку** / Оксана Крамарчук // Уряд. кур'єр. — 2020. — 16 січ. (№ 8). — С. 2. *Розглянуто питання щодо запрошення України стати*

операційним партнером місії Альянсу, що свідчить про визнання цінності українського військового досвіду та професіоналізму.

11. Окупація Криму – найгрубіше порушення Статуту ООН // *Голос України. — 2020. — 11 січ. (№ 5). — [Електронні дані]. Йдеться про заяву заступника міністра закордонних справ України Сергія Кислиці під час відкритих дебатів Ради Безпеки Організації Об'єднаних Націй (ООН) про дотримання Статуту організації як основи підтримання міжнародного миру та безпеки. Як зазначив урядовець, "тимчасова окупація і спроба анексії Криму залишаються найгрубішими порушеннями Статуту ООН". Сергій Кислиця наголосив на незамінній ролі Ради Безпеки в забезпеченні міжнародного миру та безпеки, а також у притягненні до відповідальності порушників міжнародного права. Заступник міністра акцентував увагу, що Президент України Володимир Зеленський наголошує на важливості розміщення багатонаціональних сил з підтримання миру на ділянці українсько-російського кордону на Донбасі, що може допомогти принести довгоочікуваний мир на українську землю.*
Текст: <http://www.golos.com.ua/article/326152>

12. Писанська Н. Пошуки методів розв'язання криз, зокрема, на сході / *Наталія Писанська // Голос України. — 2020. — 14 січ. (№ 6). — [Електронні дані]. Йдеться про зустріч в Москві Канцлера Німеччини Ангели Меркель з Президентом Російської Федерації Володимиром Путіним, під час якої сторони обговорили конфлікти в Лівії та Сирії й ситуацію в Ірані. Лідери двох держав також приділили увагу війні на Донбасі, реалізації Мінських угод і питанню транзиту російського газу до Європи, зокрема українською ГТС, та будівництву газопроводу "Північний потік-2". Ангела Меркель та Володимир Путін зазначили, що Мінські угоди – безальтернативна основа для нормалізації ситуації на Південному Сході України, тому важливо, щоб їхні умови неухильно виконувалися обома сторонами конфлікту. Зокрема, Володимир Путін наполягає на закріпленні особливого статусу Донбасу в Конституції України, а Ангела*

Меркель висловила сподівання, що на наступному саміті вдасться "добитися прогресу відповідно до Мінських домовленостей". Текст: <http://www.golos.com.ua/article/326194>

13. **Питання безпеки – у пріоритеті** // Голос України. — 2020. — 18 січ. (№ 10). — [Електронні дані]. *Йдеться про засідання Тресторонньої контактної групи з мирного врегулювання ситуації на Донбасі, яке відбулося в Мінську 16 січня 2020 року. Зазначено, що в зв'язку з тим, що всупереч досягнутим домовленостям лідерів країн "нормандської четвірки", ситуація з безпекою залишається напруженою, українські представники виступили з вимогою, щоб Спеціальна моніторингова місія Організації з безпеки і співробітництва в Європі (СММ ОБСЄ) провела повторну верифікацію відведення важких озброєнь і місць їх зберігання. У підгрупі з безпеки українська сторона надала свої пропозиції щодо розведення сил і засобів на наступних додаткових трьох ділянках, які було визначено Генеральним штабом Збройних сил України (ЗСУ), і проінформувала про план заходів щодо гуманітарного розмінування на Донбасі. У гуманітарній підгрупі підбили підсумки взаємного звільнення утримуваних осіб, яке відбулося 29 грудня 2019 року, а також обговорили питання проведення виборів на території ОРДЛО. Як зазначили представники України, вибори не можуть відбуватися за відсутності необхідного безпечного оточення й дієздатних інституцій. Також наголошено, що міжнародний досвід проведення виборів на постконфліктних територіях свідчить, що передчасне проведення виборів і/або неналежна підготовка до них не тільки не сприяє примиренню та реінтеграції, а й може спровокувати відновлення бойових дій.* Текст: <http://www.golos.com.ua/article/326429>

14. **Родственникам жертв авіакатастрофи в Тегеране виплатят по 200 тисяч гривень** // Факты и комент. — 2020. — 15 – 22 янв. (№ 2). — С. 2. *Проінформовано, що уряд України пообіцяв виплатити по 200 тис. гривень сім'ям українців, загиблих в результаті*

авіакатастрофі українського "Боїнга-737" під Тегераном 8 січня 2020 року. Нагадано, що в результаті падіння літака загинуло 176 людей, серед яких 11 українців. Іран визнав, що причиною авіакатастрофи стало влучення у літак іранської ракети під час ракетного обстрілу Іраном американських військових баз в Іраку. Зазначено, що Україна відправила в Іран дипломатичну ноту щодо компенсації за збитий "Боїнг". Наведено коментарі Прем'єр-міністра України Олексія Гончарука, секретаря РНБО України Олексія Данилова та ін.

15. **Федянін В. Бій Трампа з "Тінню"** / Віталій Федянін // Дзеркало тижня. — 2020. — 3 – 10 січ. (№ 1276). — [Електронні дані]. *Йдеться про те, чи призведе загибель іранського генерала до масштабної війни на Близькому Сході. Зазначено, що Президент США Дональд Трамп санкціонував ліквідацію командувача іранського спецпідрозділу "Кудс" ("Єрусалим") зі складу Корпусу вартових Ісламської революції (КВІР) генерала Касема Сулеймані. Разом із ним, у результаті американського авіаудару в аеропорту Багдада, у п'ятницю, 3 січня, загинув і заступник командувача іракських Сил народної мобілізації Абу Махді аль-Мухандіс. У зв'язку з цим розглянуто причини жорстких дій адміністрації Трампа, що останніми днями буквально перетворили Ірак на справжній вулкан пристрастей.* Текст: <https://dt.ua/international/biy-trampa-z-tinnyu-334737.html>

16. **Федянін В. Особливості іранської ракетної дипломатії** / Віталій Федянін // Дзеркало тижня. — 2020. — 3 – 10 січ. (№ 1276). — [Електронні дані]. *Йдеться про те, що обстріл Іраном американських військових баз призвів до деескалації конфлікту. Зазначено, що Іран завдав ракетного удару по двох базах в Іраку, де розміщуються американські сили. Це була відповідь Тегерану на ліквідацію командувача іранського спецпідрозділу "Кудс" зі складу Корпусу вартових Ісламської революції (КВІР) генерала Касема Сулеймані. З моменту захоплення американського посольства у далекому 1979 році відносини між США та Іраном завжди*

були напруженими, однак уперше з того часу Ісламська Республіка відкрито застосувала проти своїх опонентів балістичні ракети. Текст: https://dt.ua/international/osoblivosti-iranskoyi-raketnoyi-diplomatiyi-335163_.html

**Підготовлено Відділом інформаційного забезпечення органів влади
Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого**

Відповідальний за випуск Н. Я. Зайченко

22 січня 2019 р.